

A Debreceni Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság a Debrecenben, 2015. szeptember hó 02. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

v é g z é s t :

A nagyobb kárt okozó, üzletszerűen elkövetett csalás büntette és más bűncselekmény miatt a vádlott ellen indított büntető ügyben a Miskolci Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2015. évi április hó 14. napján kihirdetett 3.Bf.1301/2014/9. számú ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s :

A Miskolci Járásbíróság 2014. március hó 27. napján kihirdetett ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki csalás büntetében (Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pontjának bc) alpont, (4) bekezdés b) pont) és ezzel halmazatban hamis magánokirat felhasználása vétségében (Btk. 345. §).

Ezért őt az elsőfokú bíróság halmazati büntetésül 250 napi tétel, 3 000 Ft egynapi összegű, összesen 750 000 Ft pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés megfizetésére 10 havi részletfizetést engedélyezett.

Rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelek sorsáról, illetőleg kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

A járásbíróság ítélete ellen az ügyész a nyilatkozattételre nyitva álló törvényes határidőn belül súlyosítás végett jelentett be fellebbezést, míg a vádlott és védője felmentésért fellebbeztek.

A Miskolci Törvényszék 2015. április hó 14. napján meghozott ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét akként változtatta meg, hogy a vádlottat az ellene csalás büntette (Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (4) bekezdés b) pont) és hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) miatt emelt vád alól felmentette.

Megállapította, hogy az eddig felmerült bűnügyi költséget az állam viseli. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, egyúttal a vádlott új személyi igazolvány számát rögzítette.

Megállapította, hogy a megtérítés feltételei fennállnak.

A másodfokú bíróság ítélete ellen az ügyész a nyilatkozattételre nyitva álló törvényes határidőn belül a vádlott terhére jelentett be fellebbezést felmentése miatt megalapozatlanság okából a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése, illetőleg új másodfokú eljárás lefolytatása érdekében.

A vádlott és védője a másodfokú bíróság ítéletét tudomásul vették.

A fellebbviteli főügyészség az első fokon elítélt vádlott felmentése miatt bejelentett ügyészi fellebbezést indokai alapján fenntartotta és az alábbiakkal egészítette ki:

A másodfokú bíróság a tényállás megalapozott voltának ellenőrzése végett felvett bizonyítás során az elsőfokú bíróság tényállását módosította, kiegészítette, illetve egyes megállapításait mellőzte, majd bizonyíték hiányában felmentette a vádlottat az ellene emelt vádak alól.

A másodfokú bíróság felmentő rendelkezése téves egyrészt abból a szempontból, hogy a törvényszék nem merítette ki a vádat. A másodfokú bíróság felmentő rendelkezése meghozatala során elmulasztotta ugyanis annak vizsgálatát, hogy az általa is irányadónak elfogadott történeti tényállás alapján a vádlott büntetőjogi felelőssége a vádtól eltérően más bűncselekményben - jelen esetben hűtlen kezelés bűntettében - megállapítható-e.

A következőkes bírői gyakorlat szerint a vád kereteit azok a tények határozzák meg, amelyeket az ügyész a vád előterjesztésekor, mint megtörtént eseményeket előad (BH.2006.281.).

A fellebbviteli főügyészség kifejtette azon álláspontját, hogy a törvényszék által korrigált tényállás szerint az útnyilvántartásokat a jegyző és a polgármester megbízása alapján ténylegesen ... vezette, a vádlottal történő egyeztetés után, a vádlott pedig az elkészült útnyilvántartásokat minden esetben átnézte anélkül, hogy tartalmát vitatta volna, de tételes ellenőrzést nem végzett. Az útnyilvántartásban több esetben irreális nagyságú megtett távolságot tüntettek fel. Mindezen körülmények alapot adnak a vádlottal szemben a hűtlen kezelés bűncselekményének megállapítására, és pedig:

Az önkormányzati szabályzat alapján a vádlottat idegen vagyon kezelésével bízták meg (BH.1999.151., 35/2007.BK. vélemény), ebből folyó kötelességét megszegte (az útnyilvántartás naprakész vezetését, az üzemanyag költség valós számlák alapján történő elszámolását, illetve annak ellenőrzését), és ezáltal az önkormányzatnak vagyoni hátrányt okozott.

A feltüntetett útvonal többszöröse után elszámolt üzemanyag költség az önkormányzat részéről indokolatlan kifizetés, a feltüntetett útvonaltól eltérő kiállítási helyű tankolási számla pedig jogszerű elszámolásra nem nyújthatott volna alapot.

A ... Önkormányzat tulajdonát képező ... forgalmi rendszámú ...típusú személygépjármű a vádbeli időben csak útnyilvántartás alapján volt üzemeltethető, amelyet folyamatosan, naprakészen kellett vezetni, s ezért a polgármester volt egyszemélyben a felelős.

A fellebbviteli főügyészség szerint elvárhatóság a vádlottal szemben, hogy mint a kérdéses gépjármű vagyonkezelésével megbízott személy, ha az erre vonatkozó pénzügyi ügyviteli szabályoktól eltér, fokozott körültekintéssel köteles gondoskodni arról, hogy szabálytalan

eljárásának eredményeként vagyoni hátrány ne következzen be; ennek a kötelességnek az elmulasztása esetén a hűtlen kezelés eshetőleges szándékkal való elkövetésére vonható jogi következtetés (BH.1999.287.).

A fellebbviteli főügyészség utalt arra is, hogy a másodfokú bíróság felmentő rendelkezése téves másrészt abból a szempontból, miszerint a tényállás felderítetlen (Be. 351. § (2) bekezdés a) pontja). Az elsőfokú bíróság a Be. 75. § (1) bekezdése 2. mondatának rendelkezését sértette meg, amikor nem tisztázta alaposan és hiánytalanul a bizonyítás tárgyát.

(... város jegyzőjének tájékoztatása, Állami Számvevőszék válasza, OTP Bank Nyrt. válasza, Nemzeti Fejlesztési Ügynökség Jogi Osztályának válasza.)

Elmulasztotta beszerezni a vádlott által hivatkozott naptárakat és az abbéli bejegyzéseket az útnyilvántartás adataival összevetni.

A fellebbviteli főügyészség arra a megállapításra jutott, hogy a Be. 388. § (2) bekezdése alapján a helyes tényállás megállapítására a harmadfokú bíróságnak nincs módja. Határozatát a másodfokú bíróság által megállapított tényállásra - megalapozatlanság okán - nem alapíthatja.

Indítványozta a fellebbviteli főügyészség, hogy az ítélet tábla a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 375. § (1) bekezdésében és a Be. 376. § (1) bekezdésében írt okból a Be. 399. § (5) bekezdés alapján helyezze hatályon kívül és a másodfokú bíróságot új eljárásra utasítsa.

Az ügyész fellebbezése a Be. 386. § (1) bekezdés c) pontja alapján joghatályos (BH.2010.180.).

A Debreceni Ítélet tábla a másodfokú bíróság ítéletét az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárással együtt a Be. 393. § (2) bekezdése szerinti nyilvános ülésen a Be. 387. § (1), (2) és (4) bekezdései alapján teljes terjedelmében felülbírált és megállapította, hogy az első- és másodfokú bíróságok a perrendi szabályok betartásával jártak el az ügyben.

A másodfokú bíróság által kiegészített, illetőleg rögzített tényállás túlnyomórészt megalapozott, az csupán kisebb részben szorul kiegészítésre az iratok tartalma alapján a Be. 388. § (2) bekezdésében rögzítettekre figyelemmel a következőképpen:

A másodfokú ítélet 6. oldalán utolsó bekezdésben a 11. számú kiegészítésnél feltüntetendő, hogy egyúttal a „vádlott” szó mellőzendő (elsőfokú ítélet 4. oldal 2. bekezdés).

A másodfokú ítélet 7. oldalán a 13. számú kiegészítés 2. bekezdése akként kezdődik, hogy „Az adott hónapokon belül”, majd az adott bekezdés azzal végződik: „tekintettel arra, hogy a vádemelést követően még 970 000 Ft-ot a vádlott megfizetett az önkormányzatnak.”

Az így kiegészített tényállás most már megalapozott és irányadó a harmadfokú eljárásban.

Az ügyészség által bejelentett fellebbezés alaptalan.

Az ügyben eljáró első-, másodfokú bíróságok a szükséges bizonyítást a perrendi szabályok betartásával lefolytatták, a bizonyítékok egyenként és összességükben történő értékelését követően állapították meg az irányadó megalapozott tényállást, melyből a törvényszék helytállóan jutott arra a következtetésre, miszerint a vádlott terhére rótt bűncselekmények kétséget kizáróan nem állapíthatók meg, így felmentő rendelkezést hozott a Be. 331. § (1) bekezdése és a Be. 6. § (3) bekezdés b) pontja értelmében.

Egyetértett az ítélőtábla a másodfokú bírósággal abban, hogy nem lehetett minden kétséget kizáróan következtetést vonni arra, hogy a hétvégére, munkaszüneti napra, munkaidőn túlra, eltérő tankolási helyszínen kiállított számlával igazolt útra, vagy ...-... (esetlegesen és ki nem zárható módon többször megtett távolságának) egyszeri feltüntetéséből adódó irreálisnak tűnő távolság esetében hivatalos útként feltüntetett valamennyi adat valótlan.

Az eljárás során nem lehetett minden kétséget kizáróan bizonyítani, hogy a polgármester esetében - akire még az adótörvények is külön szabályokat tartalmaznak - mi minősült hivatali, üzleti utazásnak, e tisztségével összefüggő feladat ellátása érdekében szükséges utazásnak.

Ki kell emelni, hogy az útnyilvántartások adatait összesítő szakvélemény adatai szerint is több esetben amikor pénteken hivatali úton volt és csak vasárnap utazott vissza ----ra a vádlott, az út felét kifizette.

Ebből pedig jogtalan haszonszerzési célzatra következtetni nem lehet.

Nem lehetett tehát kétséget kizáróan bizonyítani, hogy melyek voltak azok az utazások, amelyek magáncélú utak voltak, és melyeket a vádlott jogtalan haszonszerzés végett hivatalos útként tüntetett fel.

A fellebbviteli főügyészség sérelmezte fellebbezésében azt is, hogy a másodfokú bíróság felmentő rendelkezése téves, mert a törvényszék nem merítette ki a vádat.

Kétségtelen, hogy a Be. 2. § (4) bekezdése értelmében a bíróság köteles a vádat kimeríteni, a vádon túl nem terjeszkedhet, de nincs kötve a vádlónak a vád tárgyává tett cselekmény Btk. szerinti minősítésére, a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó indítványához.

A fellebbviteli főügyészség álláspontja szerint a rendelkezésre álló és irányadó tényállás alapján felmerül a hűtlen kezelés bűncselekményének megállapíthatósága a BH.1999.151., és a BH.1999.287. számú jogesetekben foglaltakra figyelemmel.

A hűtlen kezelés akkor állapítható meg, ha a vagyonkezeléssel kapcsolatos szabályok szándékos megszegésén túlmenően az ezzel okozati összefüggésben bekövetkező vagyoni hátrány tekintetében az elkövető - legalább eshetőleges - szándékára vonható jogi következtetés (BH.1999.287.I.).

A köteleességszegés akkor mondható szándékosnak, ha az elkövető tudja, hogy őt milyen meghatározott - mérlegelést nem tűrő - kötelesség terheli és felismeri, hogy magatartása folytán vagyoni hátrány keletkezhet, amely következményt kívánja vagy abba legalább

belenyugszik. A hűtlen kezelés büntette megvalósulásához azonban nem csak a vagyonkezeléssel kapcsolatos szabályok szándékos megsértése szükséges, hanem az ezzel okozati összefüggésben keletkezett vagyoni hátrány tekintetében is szándékosnak kell lennie a bűnösségnek. Ez utóbbinál az esetek döntő többségében eshetőleges szándék áll fenn.

Az első- és másodfokú bíróság által rögzített tényállásból megállapítható, hogy a vádlott és a jegyző által megbízott titkár - a vádlott által átnézett, de tételesen nem ellenőrzött - útnyilvántartásokat a hiányos és a nem kellően egyeztetett adatok és a nem megfelelő számlák csatolásából adódóan nem pontosan vezette, ebből következően azokba valótlan adatok is kerülhettek. Szándékos köteleességszegés a vádlott részéről nem bizonyítható.

A Btk. 376. § (1) bekezdése szerinti hűtlen kezelés a vagyonkezelői megbízatásból folyó kötelezettség megszegésével okozati összefüggésben álló vagyoni hátrány okozása esetén állapítható meg, s ennek jellemzője, hogy a vagyonkezelő a rendelkezési jogot nem az őt megbízó érdekében, vagyis nem köteleességszerűen gyakorolja; ezzel szemben a Btk. 373. § (1) bekezdése szerinti csalás elkövetési magatartása a tévedésbe ejtés vagy tévedésben tartás és az elkövető a saját vagy más jogtalan vagyoni haszna elérésének célzatával okoz kárt, akár a megtévesztett, akár attól eltérő természetes vagy jogi személy vagyonában (BH.1986.53.).

A vádlott esetében nem bizonyítható nyerészkedési célzat, az önkormányzat rosszhiszemű megtévesztése, de nem bizonyítható szándékos kötelezettségszegés, mellyel okozati összefüggésben szándékos vagyoni hátrány okozása következett volna be.

Az nem vitás, hogy a törvényes vád hiánya nem állapítható meg egyébként, ha a vádiratban leírt és hűtlen kezelésnek minősített cselekményt a bíróság csalásnak minősíti (BH.2006.278.), és ennek a fordítottja is igaz.

Az előbbiekből következően az ítéletábra álláspontja szerint nem álltak fenn a feltételei jelen ügyben az irányadó tényállás alapján hűtlen kezelés bűncselekménye megállapításának sem.

A másodfokú bíróság ítéletének egyéb rendelkezései is helyesek és törvényesek.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyta a Be. 397. §-a értelmében.

Debrecen, 2015. szeptember 02.

Dr. Balla Lajos sk. a tanács elnöke, Dr. Nagy Éva sk. a tanács tagja, előadó,  
Szabóné Dr. Szentmiklóssy Eleonóra a tanács tagja

Záradék: A Miskolci Törvényszék 3.Bf.1301/2014/9. sz. ítélete az ítéltábla jelen határozatával jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Debrecen, 2015. szeptember 02.

. Balla Lajos sk.  
a tanács elnöke